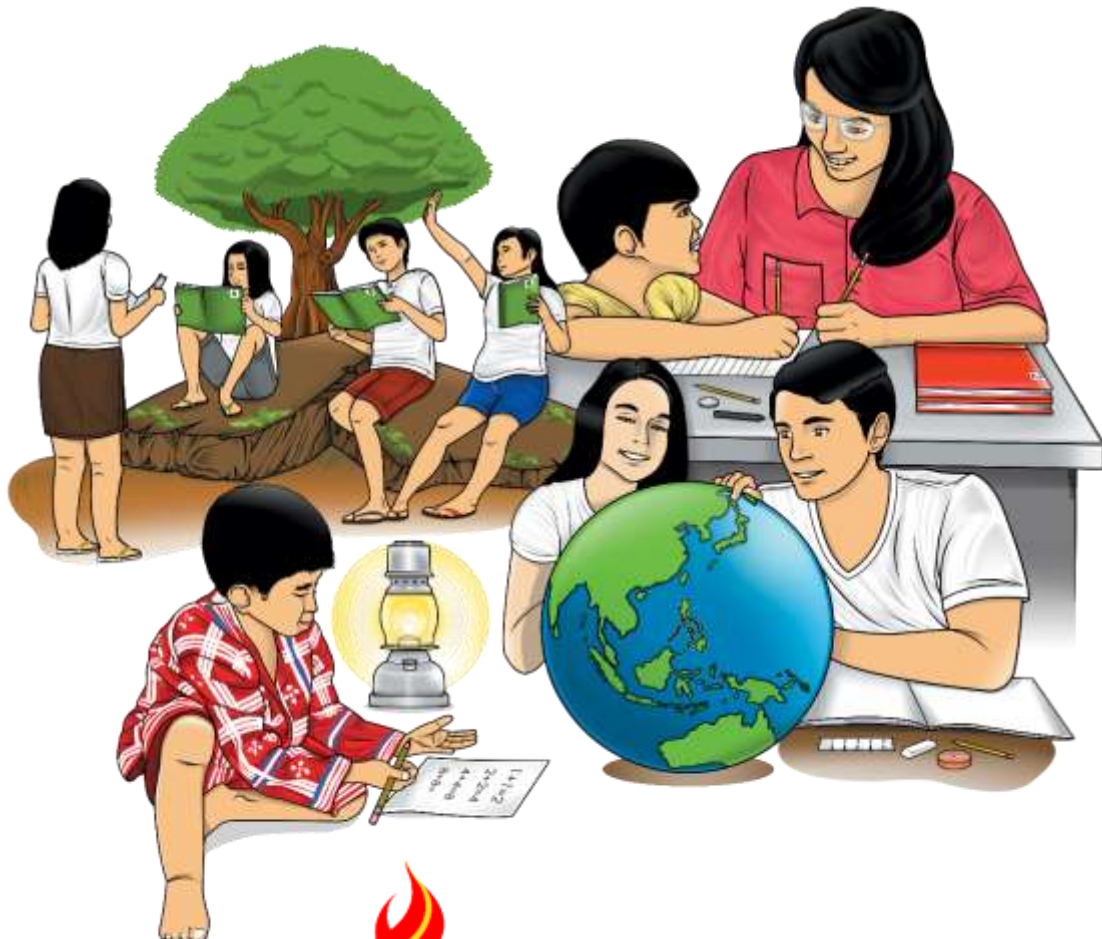

5

Edukasyon sa Pagpapakatao

Unang Markahan – Modyul 1:
Kawilihan sa Pagsusuri ng
Katotohanan

**Edukasyon sa Pagpapakatao – Ikalimang Baitang
Alternative Delivery Mode
Unang Markahan – Modyul 1: Kawilihan sa Pagsusuri ng Katotohanan
Unang Edisyon, 2020**

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anumang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o *brand name*, tatak o *trademark*, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan nang pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon
Kalihim: Leonor Magtolis Briones
Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat: Rhoda S. Bordallo, Jeremiah G. Miralles

Editor: Caridad P. Baginon, Maria Cecilia B. Pacantarra, Teodorico C. Peliño Jr.
Betsy U. Coching

Tagasuri: Juliet L. Lim, Gretel Laura M. Cadiong, David C. Alcober, Lita V. Jongco
Remie D. Puno

Tagaguhit: Crisanto Lopera, Jingerlou D. Inot

Tagalapat: Gualberto R. Gualberto Jr., Lemuel P. Valle Jr.

Tagapamahala:

Ramir B. Uytico	Juliet L. Lim
Arnulfo M. Balane	Ranulfo L. Baay
Rosemarie M. Guino	Gretel Laura M. Cadiong
Joy B. Bihag	Mark Chester Anthony G. Tamayo
Ryan R. Tiu	Edgar Y. Tenasas
Amenia C. Aspa	Mariza S. Magan

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Department of Education – Region No. VIII

Office Address: Government Center, Candahug, Palo, Leyte

Telefax: 053 - 832 – 2997

E-mail Address: region8@deped.gov.ph

5

Edukasyon sa Pagpapakatao

**Unang Markahan – Modyul 1:
Kawilihan sa Pagsusuri ng
Katotohanan**

Paunang Salita

Ang *Self-Learning Module* o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinomang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anomang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Alamin

Sa iyong palagay lahat ba ng impormasyon na nariring o nababasa natin ay tama o may katotohanan?

Paano mo sinusuri ang mga impormasyong nababasa o naririnig?

Ang mapanuring pag-iisip ay ang kakayahang magsuri ng mga ideya at lumutas ng mga suliranin. Hindi lahat ng ating naririnig at nababasa ay pawang may katotohanan, kaya kailangan nating suriing mabuti ang mga impormasyong nakukuha sa pamamagitan nang pagsangguni sa mga lehitimong pinagmulan.

Sa modyul na ito, napahahalagahan ang katotohanan sa pamamagitan nang pagsusuri sa mga balitang napakinggan, patalastas na nabasa/narinig, napanood na mga programang pangtelebisyon at nabasa sa *internet*.

- Nakasusuri ng mga impormasyong nababasa o naririnig bago ito pinaniniwalaan.
- Nakagagawa nang tamang pasya ayon sa dikta ng isip o saloobin sa kung ano ang dapat at di dapat.

Handa ka na ba? Halika umpisahan na natin!

Subukin

Basahin ang mga pangungusap, piliin ang bilang ng mga pahayag na nagpapahiwatig ng pagsusuri sa mga impormasyong narinig o nabasa. Isulat sa iyong papel ang sagot.

1. Nagtanong si Nestor sa kanyang tiyuhin na doktor tungkol sa sakit na COVID-19 para maliwanagan.
2. Inaway kaagad ni Annie ang kaniyang kaibigan dahil ipinagkalat daw nito na kaya siya nakakuha ng mataas na marka ay dahil nangopya siya sa katabi.
3. Nakikinig si Raul at Joy ng ulat panahon mula sa PAG-ASA para malaman kung totoo ang sinabi ng kanyang kaibigan na may paparating na bagyo.

4. Nag-*panic* si Harold dahil nabasa niya sa *internet* na darating na ang pinakamalakas na lindol o *The Big One*.
5. Narinig ni Martina mula sa isang kapitbahay na may darating na malakas na bagyo. Agad niya itong ibinalita sa lahat ng kaniyang nakasalubong.
6. Nabasa ni Van mula sa pahayagan na may *virus* na lumaganap sa kanilang lugar. Nagsaliksik siya tungkol dito at nagtanong din sa kaniyang mga magulang.
7. Kinukumpara ni Mika ang mga balitang napakinggan mula sa iba't ibang himpilan ng radyo para makakuha ng tamang impormasyon.
8. Pinaniniwalaan ni Julio ang lahat nang sinasabi ng kaniyang iniidolng artista.
9. Sinusunod ni Mariel ang lahat nang nakikita at naririnig sa patalastas tungkol sa pag-iwas sa COVID-19.
10. Tuwang-tuwa si Benny nang mabasa sa *internet* na may dagdag sahod sila, pero nang tinanong niya ang may-ari ay napag-alamang *fake news* lang pala.

Tandaan: Kung tama lahat ang sagot mo sa pagsubok na ito ay maari mo nang laktawan ang modyul na ito, pero kapag may mali ay kailangang ipagpatuloy ang susunod na gawain.

Aralin 1

Kawilihan sa Pagsusuri ng Katotohanan

Ang tao ay biniyayaan ng Diyos ng isipan na kayang umunawa kung ano ang totoo at huwad. Ang kakayahan sa pagsusuri at pagsisiyasat ng katotohanan ay magiging susi at daan upang makapagbigay ng tamang desisyon na magagamit upang maging matagumpay sa pang araw-araw na hamon ng buhay.

Balikan

Sumulat ng isang balita na iyong nabasa o napakinggan, alinman sa pahayagan, *facebook page*, telebisyon, o radyo. Isipin kung pinaniwalaan mo ba kaagad nang iyo itong nabasa o napakinggan. Ipahayag ang iyong naramdaman ukol dito. Isulat sa talahanayan ang iyong sagot.

Balita	Pinaniniwalaan mo ba kaagad ito?	Bakit mo pinaniniwalaan o hindi pinaniniwalaan ang balitang ito?

Nagagalak ako at natapos mo ang gawaing ito. Ngayon ay sasamahan kita sa pagtuklas kung ano ang dapat gawin sa mga impormasyong nababasa o naririnig. Tara na!

Tuklasin

Basahin ang kuwento sa loob ng kahon at sagutin ang mga tanong.

Para sa Ika uunlad ng Pamayanan

Sinulat ni: Marina C. Labatos

Si Lira ay isang mag-aaral sa ika limang baitang, hindi siya gaanong matalino sa klase at palagi lang siyang kinukutya ng kaniyang mga ka-klase na may kaya sa buhay lalo na si Lita. Kahit hindi matalino si Lira siya ay tinuturing na pangulo sa kanilang klase. Dahil sa kaniyang kasipagan siya ay parating pinipili maging pinuno sa kanilang paaralan sa mga gawaing pampamayanan.

Dahil sa hindi inaasahang pangyayari sinaktan si Lira ng klase niyang si Lita dahil sa kagustuhan nitong maging pinuno sa kanilang samahan. Napagdesisyonan ni Lira na ibigay nalang ito kay Lita para sa pag-unlad ng kanilang pamayanan at Samahan.

Tanong:

1. Ano ang pangalan ng pangunahing tauhan sa kuwento?

2. Ano ang problema na hinaharap ng tauhan sa kuwento?

3. Ano ang mensahe na ipinahihiwatig ng kuwento? _____

4. Bakit naisipan ni Lira ang ganitong desisyon? _____

5. Sang-ayon ka ba o hindi sa desisyon ni Lira? Bakit?

Binabati kita at natapos mo ang gawaing ito!

Suriin

Dapat bang paniwalaan kaagad ang lahat ng ating nababasa o naririnig mula sa mga balita? Bakit kaya kailangang suriin muna natin ang mga ito bago paniwalaan at magpasiya.

Ang pagkakaroon nang mapanuring pag-iisip ay isang katangian na maaaring ipagmalaki ng isang tao. Sa lahat, bukod tanging tao ang may pinakanatatanging kasanayang gumamit nang mapanuring pag-iisip. Kabilang na rito ang pagsusuri sa katotohanan at pagkilala sa kung aling bagay ang nakabubuti o nakasasama sa atin.

Ang mapanuring pag-iisip ay naipahahayag sa masusing pagtatanong, pagsusuri ng mga kasagutan at pagpili nang wastong sagot bago gumawa ng kahit anomang desisyon. Kailangan na maglaan nang sapat na panahon para masuri ang katotohanan ng mga imporamasyon. Susuriin ito sa pamamagitan nang pagsangguni mula sa lehitimong pinagmulan nito at nang sa gayon ay magkaroon tayo ng tamang kaalaman at pagpapasiya.

Alam kong marami kang natutuhan sa gawaing ito. Dadagdagan natin ito upang mapagtibay ang kaalamang iyong natutuhan!

Pagyamanin

Gawain 1: Basahin ang mga pahayag sa unang kolum. Lagyan ng tsek (✓) ang kolum kung sumasang-ayon ka o di sumasang-ayon sa pahayag.

	Sumasang-ayon	Di Sumasang-ayon
1. Hindi ipinagkakalat ang anomang usapan na walang patunay o ebidensiya upang di makasuhan.		
2. Dapat suriin muna ang balitang napakinggan bago maniwala.		
3. Ipahayag ang tamang impormasyon.		
4. Mabuting pagninilay sa katotohanan.		
5. Magtanong sa kinauukulan at huwag maniwala sa sabi-sabi.		

Gawain 2. Isulat ang **tsek** (✓) sa bilang na tumutugon sa mapanuring pag-iisip batay sa balitang napakinggan sa radyo, nabasa sa pahayagan, o *internet* at **ekis** (x) kung hindi mo ito nabigyan ng mapanuring pag-iisip. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

1. Naipaliliwanag ko nang maayos at may kumpletong detalye ang balita ukol sa pamamahagi ng bigas.
2. Naniniwala ako sa balitang aking nabasa tungkol sa mga dahilan ng pagpapasara sa ABS- CBN.
3. Naikukumpara ko ang tama at mali sa aking nabasa sa pahayagan o *facebook*.
4. Naiisa-isa ko ang mga tuntunin sa pakikinig sa radyo.
5. Naisasagawa ko ang sunod-sunod na pamantayan sa pagbabasa ng balita.

Gawain 3. Basahin ang sumusunod na mga pahayag. Isulat ang titik nang napili mong sagot sa iyong sagutang papel at ipaliwanang kung bakit ito ang iyong napili.

1. Narinig mo sa iyong kapitbahay na mayroong darating na malakas na lindol sa inyong lugar. Ano ang nararapat mong gawin?
 - A. Ibalita kaagad ang narinig.
 - B. Suriin muna kung totoo ang balita.
 - C. Maghanda kaagad sa paparating na lindol.
 - D. Aalis kaagad sa inyong lugar.

Bakit? _____

2. Ano ang dapat gawin kung makarinig ng balita sa telebisyon man o pahayagan?
 - A. Maniwala kaagad.
 - B. Isangguni sa kainauukulan ang narinig.
 - C. Ipagkalat kaagad ang balita.
 - D. Balewalain ang balita.

Bakit? _____

3. Narinig mo sa radyo ang balita na mayroong asong ulol na nangangagat ng mga bata na nagiging sanhi ng kanilang pagkamatay dahil sa *rabies*. Paano mo ito ibabahagi?
 - A. Ipaalam ang balita sa punong barangay.
 - B. Balewalain ang narinig na balita.
 - C. Hayaan lang ang balita.
 - D. Hayaan ang iba na makaalam nito.

Bakit? _____

4. Alin sa mga sumusunod ang magandang balita?
 - A. Ang alitan ng pangulo at mga kinatawan ng Senado.
 - B. Ang pag-aagawan ng teritoryo.
 - C. Ang pag-unlad ng ekonomiya ng bansa.
 - D. Ang lindol na naganap sa Batangas.

Bakit? _____

5. Sa pagbabalita pawang _____ lamang ang dapat manaig upang magkaroon nang maayos na pamayanan.
 - A. katotohanan
 - B. kasinungalingan
 - C. katapangan
 - D. karangyaan

Bakit? _____

Binabati kita dahil nagawa mo nang maayos ang mga gawain! Ngayon ay handa ka na ba sa susunod na gagawin? Alam kong kayang-kaya mo ito!

Isaisip

Ano ang dapat gawin sa mga balitang napakinggan, patalastas na nabasa at narinig, mga programang napanood sa telebisyon at mga *posts* sa *social media* at *internet* upang mapahalagahan ang katotohanan ng isang pangyayari?

Punan nang wastong salita ang bawat patlang para mabuo ang kaisipang ipinapahayag. Piliin ang mga sagot sa loob ng kahon.

Sa panahon ngayon marami na ang nagsisilabasang *fake news*, kaya dapat nating (1) _____ nang mabuti ang ating nababasa, nakikita o naririnig sa pamamagitan nang (2) _____ sa mga (3) _____ pinagmulan ng mga impormasyon.

lehitimo	ipaalam	suriin	pagsangguni
----------	---------	--------	-------------

Isagawa

Sumulat ng sariling pahayag kung paano mo mapahahalagahan ang katotohanan sa mga balitang iyong nababasa o napakikinggan. Isulat sa sagutang papel ang iyong sagot.

Tayahin

Basahin ang mga pangungusap sa ibaba. Isulat ang **Oo** kung nagpapakita ang pangungusap nang mapanuring pag-iisip, **Hindi** naman kung wala. Ipaliwanag ang iyong sagot sa iyong sagutang papel.

1. Nagbabasa ng aklat at magasin na nakadaragdag sa iyong kaalaman at kakayahan.

2. Naniniwala kaagad sa patalastas na napanood o narinig.

3. Inihahambing ang balita o mensaheng nabasa sa *facebook* at sa pahayagan.

4. Napipili ang mga pelikula at programang hatid ay kaalaman at aral sa buhay.

5. Nakapagsasaliksik sa agham at teknolohiya para sa takdang-aralin.

Magaling! Tagumpay mong naipakita ang pagmamahal sa katotohanan at mapanuring pag-iisip. Maari ka nang tumungo sa susunod na aralin.

Karagdagang Gawain

Sumulat ng isang sitwasyon na nagpapakita ng mapanuring pag-iisip. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

Susi sa Pagwawasto

<p>Tuklasin</p> <p>1. Lira</p> <p>2. Maging kinatawan ng paaralan</p> <p>3. ang pagdesisyon</p> <p>4. dahil sa masusing pagsusuri</p> <p>5. Maaaring iba-iba ang sagot dito</p>	<p>Balikan</p> <p>Maging iba-iba ang sagot dito</p>	<p>Subukin</p> <p>1, 3, 6, 7, 10</p> <p>Isaisip</p> <p>1. Suriin</p> <p>2. Pagsangguni</p> <p>3. Ihitimong</p>
--	--	--

<p>Pagymanin</p> <p>Gawain 1.</p> <p>1. ☒ Sumang - ayon</p> <p>2. ☒ Sumang - ayon</p> <p>3. ☒ Sumang - ayon</p> <p>4. ☒ Sumang - ayon</p> <p>5. ☒ Sumang - ayon</p> <p>Gawain 2.</p> <p>1. ☒ 1. B</p> <p>2. ☒ 2. B</p> <p>3. ☒ 3. A</p> <p>4. ☒ 4. C</p> <p>5. ☒ 5. A</p>	<p>Isagawa</p> <p>Maging iba-iba ang sagot dito</p>	<p>Tayahin</p> <p>1. 0o</p> <p>2. Hindi</p> <p>3. 0o</p> <p>4. 0o</p> <p>5. 0o</p> <p>Maging iba-iba ang paliwanag.</p> <p>Karagdagang Gawain</p> <p>Maging iba-iba ang sagot dito</p>
--	--	--

Sanggunian

Department of Education. n.d. *Edukasyon sa Pagpapakatao: Grade 5*. Test Item Bank, Philippines: Department of Education.

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpd@deped.gov.ph